

Na našej škole sa už trinásť rok venujeme žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je žiak, ktorý má zariadením centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie diagnostikované špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby.

Špeciálna výchovno-vzdelávacia potreba je požiadavka na úpravu podmienok, obsahu, foriem, metód a prístupov vo výchove a vzdelávaní pre žiaka, ktoré vyplývajú z jeho zdravotného znevýhodnenia alebo jeho vývinu v sociálne znevýhodnenom prostredí, uplatnenie ktorých je nevyhnutné na rozvoj schopností alebo osobnosti žiaka a dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti (**Zákon 245/2008, § 2 písm. i) školského zákona**)

Do kategórie žiakov so ŠVVP patrí:

1. žiak so zdravotným znevýhodnením:

- a) žiak so zdravotným postihnutím
- b) žiak chorý alebo zdravotne oslabený
- c) žiak s vývinovými poruchami
- d) žiak s poruchou správania
  - aa) žiakom so zdravotným postihnutím je žiak s mentálnym postihnutím, sluchovým postihnutím, zrakovým postihnutím, telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami alebo s viacnásobným postihnutím,
  - bb) žiakom chorým alebo zdravotne oslabeným je žiak s ochorením, ktoré je dlhodobého charakteru a žiak vzdelávajúci sa v školách pri zdravotníckych zariadeniach,
  - cc) žiakom s vývinovými poruchami je žiak s poruchou aktivity a pozornosti, žiak s vývinovou poruchou učenia,
  - dd) žiakom s poruchou správania je žiak s narušením funkcií v oblasti emocionálnej alebo sociálnej okrem žiaka s poruchou aktivity a pozornosti a žiaka s vývinovou poruchou učenia.

2. žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia – žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia je žiak žijúci v prostredí, ktoré vzhľadom na sociálne, rodinné, ekonomické a kultúrne podmienky nedostatočne podnecuje rozvoj mentálnych, vôľových, emocionálnych vlastností žiaka, nepodporuje jeho socializáciu a neposkytuje mu dostatok primeraných podnetov pre rozvoj jeho osobnosti.

3. žiak s nadaním – žiakom s nadaním je žiak, ktorý má nadpriemerné schopnosti v intelektovej oblasti, v oblasti umenia alebo športu alebo v týchto oblastiach dosahuje v porovnaní s rovesníkmi mimoriadne výkony a prostredníctvom výchovy a vzdelávania sa jeho nadanie cielene rozvíja.

Takíto žiaci sú integrovaní /začlenení v triede základnej školy a sú vzdelávaní podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva. Na vyučovacích hodinách pedagógovia rešpektujú a zohľadňujú vplyv ich poruchy.

Veľkú pozornosť venujeme žiakom s poruchami učenia (dyslexia, dysgrafia, dysortografia, dyskalkúlia) a správania na reedukácii v popoludňajších hodinách špeciálna pedagogička.

Špecifické poruchy učenia postihujú značnú časť detskej i dospeljej populácie. Ide o heterogénnu skupinu ťažkostí s čítaním, písaním, pravopisom, matematikou, prípadne o nedostatok organizačných alebo jazykových schopností. Skôr sa vyskytujú vo vzájomnej kombinácii než izolovane. Deti s poruchami učenia si ťažko osvojujú učivo bežnými výučbovými metódami, hoci majú primeranú inteligenciu a dostatočne podnetné rodinné prostredie. Tieto ťažkosti majú individuálny charakter a vznikajú na základe dysfunkcií centrálnej nervovej sústavy, nevyzretosti kognitívnych centier mozgu. Reedukácia vychádza z diagnózy, ktorá sa počas práce so žiakom spresňuje a diagnóza je odrazom aj pri voľbe vhodnej metódy práce.

Špecifické poruchy učenia:

dyslexia - porucha čítania

dysgrafia - porucha grafického prejavu, najmä písania

dysortografia - porucha pravopisu

dyskalkúlia - porucha matematických schopností

DYSLEXIA - porucha čítania

Dyslexia je špecifická porucha prejavujúca sa neschopnosťou naučiť sa čítať, napriek tomu, že sa dieťaťu dostáva bežného výučbového vedenia, má primeranú inteligenciu a sociokultúrnu príležitosť. Dyslektik je zvyčajne šikovné dieťa, no jeho výkony na čítaní sú hlboko podpriemerné. Má výrazne zníženú rýchlosť čítania, má veľkú chybovosť čítania, resp. nevie o čom číta, má zníženú kvalitu čítania (hláskovanie, v lepšom prípade slabikovanie). Typické sú zámény: zrkadlové b/d; tvarovo podobných písmen m/n; zámény samohlások a/o o/e a/e; prešmykovanie slabík píš/šíp; prečítanie iba prvej časti slova, pričom zvyšok dieťa doplní z hlavy; dvojité čítanie

DYSGRAFIA - porucha grafického prejavu, najmä písania

Dysgrafia je výrazné narušenie zručností písania, ktoré nie je spôsobené nízkou úrovňou mentálnych schopností, problémami zraku, alebo nevhodným spôsobom výučby. Objavujú sa chyby v interpunkcii, vynechávanie písmen, rukopis býva značne neúhľadný, písmo pomalé. Typickými znakmi dysgrafického písma sú: nesprávne tvary písmen; nesprávny sklon písma; písmo je křčovitité, so znakmi tremoru; zrkadlové písanie písmen a číslíc; nedodržiavanie riadkov; zámena niektorých písmen. Môžu sa vyskytovať pravopisné chyby. Dieťa sa musí tak sústrediť na proces písania, že nestíha rozmýšľať nad uplatňovaním gramatických pravidiel. Problémy sa môžu prejaviť aj vo výtvarnej alebo pracovnej výchove. Písmo dysgrafika je veľmi ťažko čitateľné alebo úplne nečitateľné, napriek jeho úpornej snahe. Dieťa píše čitateľnejšie len vtedy, keď píše veľmi pomaly, a teda venuje písaniu veľmi dlhý čas. Písanie je potom pre dysgrafika príliš únavné a vyčerpávajúce.

DYSORTOGRAFIA- porucha pravopisu

Dysortografia je špecifická porucha pravopisu, ktorá sa prejavuje špecifickými chybami pri

písaní a neschopnosťou dieťaťa uplatňovať naučené gramatické pravidlá. Typické sú záměna krátkych a dlhých samohlások, vynechávanie, pridávanie a zamieňanie slov, slabík alebo hlások, nedodržiavanie diakritiky; nedodržiavanie hraníc slov (napíše slovo spolu s predložkou). Dysortografik má často poruchy sluchového vnímania alebo rozlišovania – sluchová analýza a syntéza. To znamená, že dieťa nepočuje správne to, čo sa mu diktuje, hoci sluch má úplne v poriadku, nevie rozložiť a znova zložiť slovo na hlásky.

DYSKALKÚLIA - porucha matematických schopností

Dyskalkúlia je porucha matematických schopností bez súčasných porúch všeobecných mentálnych schopností. Dyskalkúlia postihuje najmä oblasť matematiky, ale neexistuje jedna celistvá matematická schopnosť. Keď dieťa rieši matematickú úlohu, musí zvládnuť problém verbálny (zadanie úlohy, odpoveď na otázku), priestorový (geometrické úlohy, písanie číslíc v správnom poradí, písomné násobenie a delenie), problém s usudzovaním, pamäťou a iné.

Len presná a starostlivá diagnostika ukáže, ako individuálne stanoviť pravidlá nápravy. Včasná náprava špecifických porúch učenia rozhoduje o celej ďalšej životnej ceste týchto detí. Tie sú často nadpriemerne inteligentné, môžu absolvovať i vysokoškolské vzdelanie. Nakoľko im však spoločnosť nevytvára také prostredie, aby mali dostatok sebavedomia, často si vyberajú menej náročné odbory. Negatívnym dôsledkom je fakt, že ich práca neuspokojuje, pretože ich intelektuálne neinšpiruje a nenáročná práca ich nebaví.